

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2025/2026**

JĘZYK POLSKI

KURATORIUM
OŚWIATY
W KATOWICACH

wom
CZĘSTOCHOWA

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 15 stron (zadania 1–21).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem z **niebieskim** tuszem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązując zadania zamknięte, postępuj według instrukcji. Wpisz odpowiedni symbol cyfrowy, podkreśl poprawne sformułowania lub zaznacz odpowiedzi znakiem „x” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗, następnie wpisz poprawną odpowiedź lub ją zaznacz znakiem „x”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

--	--	--

.....
.....
Imię i nazwisko ucznia
(wypełnia wojewódzka komisja konkursowa)

Stopień trzeci

Czas pracy:
120 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Numer zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Suma
Liczba punktów możliwych do zdobycia	2	2	2	2	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	4	2	2	1	4	3	17	60
Liczba punktów ustalona przez wojewódzką komisję konkursową																						

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu: finalisty – 30 p.

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu: laureata – 54 p.

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący wojewódzkiej komisji konkursowej –
2. Członek wojewódzkiej komisji konkursowej sprawdzający pracę –
3. Członek wojewódzkiej komisji weryfikujący pracę –

Zadania od 1. do 5. dotyczą książki Marka Kamińskiego *Razem na biegun*.

Przeczytaj uważnie fragment utworu *Razem na biegun* Marka Kamińskiego.

2002, lipiec

[...] Tak jak budowa, pałac czy twierdza składają się z pojedynczych cegiełek, połączonych spoiwem i ułożonych w pewną formę, tak samo podróż to okruchy zdarzeń, ekwipunku, przygotowań, spójone określonym kształtem. Człowiek jest wędrowcem przemierzającym życie swoją drogą. Możliwości i dróg jest wiele, a pierwsza taka, że wcale nie rusza się z miejsca. Można znaleźć jakieś schronienie i przetrwać życie, uprawiając swój ogródek. Można wybrać szerokie i łatwe drogi, które same się narzucają, bo już z daleka widać tłumy, które nimi podążają. Ale kiedy idziemy taką drogą, po jakimś czasie spostrzegamy, że nic się nie dzieje. [...] Kolorowo, hałaśliwie, ale pusto. [...] Zaczynamy mieć wątpliwości, z niedowierzaniem słuchając opowieści tych, którzy twierdzą, że byli daleko stąd i że gdzieś tam są piramidy, Panteon, pustynie, morza i lądy.

Czy są jeszcze na świecie miejsca, które mają moc? Miejsca, które obdarzyć mogą człowieka swoją energią, z których widać inne światy, inne sprawy i inny porządek rzeczy? W których człowiek odkrywa w sobie człowieka? Może są jeszcze takie miejsca na tym świecie, ale jak ich szukać? Przewodniki o nich milczą. Źródła, z których wypływa woda poznania, zmieniają swoje miejsce. Raz są tu, kiedy indziej już daleko stąd. I nie ma żadnej mapy, która mogłaby nas do nich zaprowadzić. Zostają ślady i znaki. Możemy je zobaczyć, kiedy patrzymy głęboko, bardzo głęboko w siebie. Może nie zobaczymy ich od razu, może się też zdarzyć, że nigdy ich nie ujrzymy. Kiedy niebo jest zasnuwane chmurami, nie widać gwiazd. Ale one przecież istnieją.

Wciąż i na nowo próbujemy znaleźć drogę, ale nie ma żadnych drogowskazów. To my musimy je postawić. Musimy postawić nowy znak na rozstaju dróg. [...]

M. Kamiński, *Razem na biegun*, Gdańsk 2005, s.7

Zadanie 1. (0-2 p.)

Na podstawie podanego fragmentu i całej książki *Razem na biegun* Marka Kamińskiego oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Podróż to w sensie metaforycznym droga ludzkiego życia.	P	F
2.	Biegun Północny to miejsce bardzo dobrze oznaczone pośród śnieżnych zasp.	P	F
3.	Marek Kamiński, organizując wyprawę na biegun wspólnie z niepełnosprawnym chłopcem, nie zdawał sobie sprawy z jej ryzyka.	P	F

4.	W ostatnich zdaniach zacytowanego fragmentu występują czasowniki w 1 os. l. mn., aby zasygnalizować wspólnotę między autorem a czytelnikami.	P	F
5.	Pytania retoryczne występujące w zacytowanym fragmencie książki <i>Razem na biegun</i> wyrażają chęć odkrywania miejsc, dzięki którym poznaje się samego siebie.	P	F

Zadanie 2. (0-2p.)

Uzupełnij tekst właściwymi sformułowaniami. Nie cytuj!

1. Tematem powyższego tekstu jest
2. Autor stawia tezę, że
3. Jednocześnie zwraca uwagę czytelnika na

Zadanie 3. (0-2p.)

Posługując się poniższą definicją słownikową, ulóż dwa zdania związane z książką *Razem na biegun* we wskazanych trybach. Użyj słowa *biegun* w różnych znaczeniach.

Biegun *m* IV 1. «każdy z dwóch przeciwległych punktów, w których wyobrażalna oś obrotu dziennego Ziemi przecina się z jej powierzchnią»: B. Północny, Południowy. Δ *przen.* Dwa bieguny «o ludziach, rzeczach, pojęciach przeciwstawnych sobie, krańcowo przeciwnych» 2. «płozy przy kołyskach, bujających się fotelach, zabawkach *itp.*»: Koń na biegunach. 3. «szybki koń wierzchowy, rumak»: Dosiadł bieguna i pomknął jak strzała. 4. *fiz.* «każda z części końcowych magnesu»: B. dodatni, ujemny.

red. E. Sobol, *Mały słownik języka polskiego*, Warszawa 1997, s. 50

Zdanie w trybie przypuszczającym –

Zdanie w trybie rozkazującym –

Zadanie 4. (0-2p.)

Wskaż w powyższym haśle słownikowym (zadanie 3.) trzy skróty i zapisz ich pełną nazwę.

1.
2.
3.

Zadanie 5. (0-1p.)

16 kwietnia 2024

Dzisiaj przeszliśmy dziesięć kilometrów. Do bieguna jeszcze pięćdziesiąt kilometrów. Ile jest naprawdę tych biegunów i jakie mają znaczenie. Nasza wędrówka ma inny wymiar, niż tylko pokonywanie przestrzeni, zimna, kilometrów, przeszkód, torosów i otwartej wody. Idziemy otworzyć drzwi dla wielu spośród tych, którzy są zamknięci w czterech ścianach i nie mają nadziei na przyszłość. Idziemy też po nadzieję dla tych, którzy zwątpili w pokonanie swoich ograniczeń. [...]

M. Kamiński, *Razem na bieguna*, Gdańsk 2005, s. 88

Odnosząc się do zacytowanego fragmentu i znajomości utworu *Razem na bieguna*, wyjaśnij, jak rozumiesz symboliczne znaczenie słowa *bieguna*.

.....
.....
.....
.....
.....

Zadania od 6. do 10. dotyczą książki Kazimierza Szymborskiej *Tetrus*.

Zadanie 6. (0-1p.)

Przeczytaj fragment utworu Kazimierza Szymborskiej *Tetrus*.

[...] Chłopcy grali w tym tygodniu pokazówkę w Częstochowie. Sezon pielgrzymkowy w pełni, więc dowiedli, że niepełnosprawni mają różne pasje. Ludziom się wydaje, że z urazem kręgosłupa można tylko leżeć i gapić się w sufit albo jeździć na elektryku. Kilku przejrzało na oczy po tym meczu. Ktoś poprosił o namiary, adres strony internetowej, wskazówki. Nasi mieli jednodniową wycieczkę, darmowy transport i wstęp na Jasną Górę, a przy okazji zrobili coś pożytecznego.

K. Szymborska, *Tetrus*, Łódź 2015, s. 203

Na podstawie powyższego fragmentu oraz znajomości całego utworu wyjaśnij, co Michał miał na myśli, mówiąc: *przy okazji zrobili coś pożytecznego*.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0-2p.)

Wypisz z powyższego fragmentu powieści *Tetrus* po jednym przykładzie złożenia i zestawienia.

Złożenie –

Zestawienie –

Zadanie 8. (0-2p.)

Podkreśl homonim występujący w podanym zdaniu, następnie zapisz dwa jego znaczenia.

Ludziom się wydaje, że z urazem kręgosłupa można tylko leżeć i gapić się w sufit albo jeździć na elektryku.

1. znaczenie –

2. znaczenie –

Zadanie 9. (0-2p.)

Pan Janek wyjmuję maszynkę do strzyżenia i ogląda nakładki.

- Jesteś pewien, że nie chcesz iść do fryzjera ani do dziewczyn na trzecie piętro? [...]

a) Zapisz, jakim typem wypowiedzi jest powyższy fragment – mową zależną czy niezależną.

.....

b) Przekształć powyższy fragment, używając mowy niezależnej lub zależnej.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0-3p.)

Przekształć podane zdania:

a) w wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania:

Opiekun puszcza do mnie oko i wkłada do gniazdka przewód małej wiertarki.

.....
.....

b) w zdanie złożone podrzędnie z podrzędnym przydawkowym:

Zakładam grubsze, ni to ogrodnicze, ni to robocze, wzmocnione na śródręczu rękawice.

.....
.....

c) w równoważnik zdania:

Krzysztof śmieje się szczerze i podnosi dłonie do góry.

.....

Zadanie 11. (0-2p.)

Przeczytaj uważnie poniższe fragmenty tekstów. Do każdego z nich dobierz nazwę stylu spośród tych, które zostały zapisane w ramce.

1. artystyczny	2. naukowy	3. potoczny
----------------	------------	-------------

Wpisz odpowiednie cyfry obok fragmentu tekstu.

Fragment A

On ma klapki na oczach. Niby widzi żonę i syna, ale sam ze sobą nie potrafi dojść ładu.

K. Szymeczko, *Tetrus*, Łódź 2015, s. 134

Styl

Fragment B

Obłoki nad lądem spiętrzyły się teraz jak góry i brzeg był już tylko długą, zieloną linią, za którą widniały szarobłękitne wzgórza. Woda stała się ciemnoniebieska, tak ciemna, że prawie granatowa.

E. Hemingway, *Stary człowiek i morze*, Warszawa 1998, s.30

Styl

Zadania od 12. do 16. dotyczą książki Ernesta Hemingwaya *Słoty człowiek i morze*.

Zadanie 12. (0-2p.)

Oceń prawdziwość poniższych sformułowań. Wybierz P, jeśli sformułowanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Nazwisko Hemingway odmienia się tak samo jak nazwisko Exupery.	P	F
2.	Słoty człowiek i morze to opowiadanie, które można określić mianem przypowieści (paraboli).	P	F
3.	Postać Santiago ma swój pierwowzór w osobie kubańskiego rybaka, przewodnika Hemingwaya po wyspie.	P	F

Zadanie 13. (0-2p.)

Ale człowiek nie jest stworzony do klęski – powiedział. – Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać.

E. Hemingway, *Słoty człowiek i morze*, Warszawa 1994, s. 63

Zapisz trzy wydarzenia z życia Santiago, które świadczą o prawdziwości wypowiedzianych przez niego słów.

Wydarzenie 1. –

Wydarzenie 2. –

Wydarzenie 3. –

Zadanie 14. (0-2p.)

Wyjaśnij warstwę symboliczną opowiadania Ernesta Hemingwaya *Słoty człowiek i morze*. W tym celu wypełnij tabelę.

Element opowiadania	Znaczenie symboliczne
walka rybaka z marlinem	

rekiny atakujące Santiago	
sen o lwach	

Zadanie 15. (0-4p.)

Przedstaw budowę podanego wypowiedzenia wielokrotnie złożonego i określ typ wypowiedzeń składowych. Zdanie główne zaznacz na wykresie dwiema kreskami.

Drzwi do domu, w którym mieszkał chłopiec, nie były zamknięte na klucz, więc uchylił je i wszedł.

E. Hemingway, *Stary człowiek i morze*, Warszawa 1994, s. 17

Wykres:

Opis wypowiedzeń składowych:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0-2p.)

Ze zdania: *Przez pierwsze czterdzieści dni pływał z nim pewien chłopiec* wypisz wyrazy, w których zachodzą rozbieżności między mową a pismem. Nazwij te zjawiska fonetyczne.

Przykład 1. –

Nazwa zjawiska fonetycznego –

Przykład 2. –

Nazwa zjawiska fonetycznego –

Zadania od 17. do 18. dotyczą filmu *Życie Pi* w reżyserii Anga Lee.

Zadanie 17. (0-2p.)

W filmie *Życie Pi* rodzice bohatera w różny sposób wpływali na jego wychowanie. Dopasuj każdą postawę do odpowiedniego rodzica. Wybierz: M – matka, O – ojciec.

Działania rodzica	M/O
Zachęcanie do krytycznego myślenia.	
Przestrzeganie przed niebezpieczeństwami.	
Wspieranie w chwilach smutku i zwątpienia.	
Wyjaśnienie, że tygrys bengalski jest dzikim zwierzęciem.	
Pokazywanie, że każda religia może prowadzić do dobra i prawdy.	

Zadanie 18. (0-1p.)

W filmie *Życie Pi* bohater, Piscine Patel, przedstawia dwie wersje swojej historii. Która z nich jest Ci bliższa lub wydaje Ci się bardziej prawdopodobna? Uzasadnij swój wybór

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 19. (0-4p.)

Jakie trudności życiowe pokonywali bohaterowie utworów zaproponowanych na trzeci stopień konkursu. Wpisz do tabeli wymagane informacje.

Tytuł utworu	Bohater	Trudność życiowa	Osiągnięty cel
<i>Razem na biegun</i>			

Zadanie 21. (0-17p.)

Ten bohater pokazał mi, co tak naprawdę jest w życiu ważne.

Napisz charakterystykę bohatera literackiego, w której uzasadnisz powyższe stwierdzenie. W swej pracy odnieś się do wybranej lektury konkursowej.

Tvoja wypowiedź powinna liczyć minimum 200 słów.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

[illegible]

[illegible]